Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

TER BESLISSING

Datum
18 november 2022

Referentie
IenW/BSK-2022/276476

Opgesteld door
Bestuurskern
Dir.Waterkwaliteit, Ondergr en Marien
Waterkwaliteit en Beschikbaarhe d

Beslistermijn
21 november

Bijlage(n)
6

Heb nog enkele opmerkingen geplaatst bij de track changes versie van de Kamerbrief

Aan Minister
Staatssecretaris

nota

Brief Water en Bodem sturend naar MR

Aanleiding
U wordt beiden verzocht in te stemmen met de brief 'Water en bodem sturend' (bijlage 02), met agendering daarvan op de MR van 25 november en vervolgens verzending naar de Tweede Kamer.

Geadviseerd besluit
Instemmen met de agendering in de MR en – na goedkeuring MR – verzenden aan de TK, inclusief de onderliggende beslisnota's.

In de BFL is afgesproken dat (ook) de track-changes versie met wijzigingen na de BFL wordt verstuurd aan de MR

Kernpunten
Met de brief 'Water en bodem sturend' geeft u invulling aan de wens van het coalitieakkoord. De brief verschijnt samen met
- een brief over het Nationaal Programma voor het Landelijk Gebied (NPLG);
- een bijbehorend werkprogramma voor de decentrale overheden;
- een brief over de toekomst landbouw met een opmaat naar een Landbouwakkoord en een brief over toestemmingsverlening;
- een brief over het vervolg na de Porthos-uitspraak.

Er heeft onderling afstemming plaatsgevonden. Het samenhangend pakket geeft richting aan de transitie van het landelijk gebied en de ontwikkelingen van diverse sectoren. De veranderingen die nodig zijn om te voldoen aan doelen voor water, klimaat, natuur en stikstof leiden tot aanzienlijke opgaven voor de maatschappij.

Krachtenveld
De brief is onderdeel van een aantal brieven die richting geven aan onontkoombare veranderingen. Met name de transitie in het landelijk gebied roept weerstand op, met name bij een deel van de agrarische sector. De verschillende opvattingen komen terug in de opstelling van partijen in de Kamer.

Toelichting

Politieke context
De water en bodem sturend brief geeft richting voor de langere termijn en heeft ook structurerende keuzes die op korte termijn moeten doorwerken. Juist omdat er veel ontwikkelingen op korte termijn ingezet moeten worden in de fysieke leefomgeving. Deze richten zich ook op natuurherstel en het vrijmaken van (stikstof-)ruimte. Hierbij is snelheid van belang, zodat ontwikkelingen weer in gang gezet kunnen worden.

Financiële/juridische overwegingen
De keuzes zullen invloed hebben op veel grote investeringsbeslissingen. Het beleid zoals verwoord in deze brief kan ertoe leiden dat bepaalde kosten op langere termijn lager zullen zijn. Uitgangspunt is om publieke kosten voor risicomitigatie en schadelijke neveneffecten zo veel mogelijk te voorkomen. Er zijn in het coalitieakkoord geen specifieke extra middelen beschikbaar gesteld voor 'water en bodem sturend'. Wel is er voor veel maatregelen financiering beschikbaar uit bestaande middelen en kan er voor de maatregelen waar dit niet voor geldt synergie gezocht worden met andere opgaven, waar wel extra middelen beschikbaar voor zijn gekomen met het coalitieakkoord.

Afstemming en communicatie
Er is uitgebreid afgestemd met departementen, decentrale overheden en sectoren, met name met LTO en de drinkwatersector. Er wordt nog een reactie gestuurd n.a.v. laatste opmerkingen van stakeholders en een brief van Zeeuwse gemeenten. Na het verschijnen wordt op verschillende wijze aandacht besteed aan communicatie. Vervolgens wordt de nadere uitwerking samen gedaan met betrokken partijen, onder meer in gebiedsprocessen onder leiding van provincies.

Met AZ is afgestemd dat de Water en Bodem sturend-brief niet opnieuw in de RFL hoeft te worden besproken en er een oplegnota bijgevoegd zou worden waarin de belangrijkste wijzigingen zijn opgenomen.

Informatie die niet openbaargemaakt kan worden
Persoonsgegevens.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
02	Brief Water en bodem sturend	IenW/BSK-2022/276480
03	Brief Water en bodem sturend	Versie met revisies IenW/BSK-2022/276481
04	Bijlage	Bevat toelichting op de aanpassingen sinds de versie die 8 nov in RFL voor lag IenW/BSK-2022/276483
05	Adviesnota MR	IenW/BSK-2022/276485
06	Aanbiedingsformulier MR	IenW/BSK-2022/276490
07	Onderliggende beslisnota's WBS	Onderliggende beslisnota's IenW/BSK-2022/276496

Leeswijzer bij onderliggende beslisnota's

Datum	Naam beslisnota	Toelichting

Datum
18 november 2022

Onze referentie
IenW/BSK-2022/276476

Opgesteld door
Bestuurskern
Dir.Waterkwal teit, Ondergr en Marien
Waterkwal teit en Beschikbaarhe d

Aan
Minister
Staatssecretaris

Bijlage(n)
6

4 nov 2022	Advies RFL 8 november	Advies bij de bespreking in de RFL
3 nov 2022	Brief Water en Bodem Sturend	Verzoek om akkoord op de versie die naar het RFL van 8 nov ging
3 nov 2022	BWO met VROM water bodem bebouwd gebied	Gespreksnota voor het overleg tussen M IenW en M VRO
27 sep 2022	Aanpassingen in de Kamerbrief Water en Bodem Sturend n.a.v. o.a. reactie bewindspersonen	Verwerking opmerkingen M en S en afstemming M VRO en M LNV en voorbereiding BO Water en Bodem over de keuzes in de conceptbrief
8 sep 2022	Kamerbrief (concept) Water en Bodem sturend	Voorstel voor de lijn van uitwerking structurerende keuzes
7 apr 2022	Water en bodem sturend bij ruimtelijke ordening	Voorstel voor omgaan met dilemma's en vervolgproces

Datum
18 november 2022

Onze referentie
IenW/BSK-2022/276476

Opgesteld door
Bestuurskern
Dir.Waterkwal teit, Ondergr en Marien
Waterkwal teit en Beschikbaarhe d

Aan
Minister
Staatssecretaris

Bijlage(n)
6

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

TER BESLISSING

Datum
3 november 2022

Onze referentie
IenW/BSK-2022/263699

Opgesteld door
Bestuurskern
Dir.Waterkwalite t, Ondergr en Marien
Waterkwal te t en Beschikbaarhe d

Beslistermijn
z.s.m.

Bijlage(n)
2

Aan Minister
Staatsecretaris

nota

brief Water en Bodem Sturend

Aanleiding
De brief Water en Bodem sturend is op 1 nov besproken in CFL. Daarnaast is op 2 nov met LNV en LTO gesproken over de hoofdlijn van de brief. De opmerkingen vanuit de CFL zijn verwerkt, ook zijn enkele punten gewijzigd n.a.v. overleg met LNV.

Geadviseerd besluit
- Instemmen met de huidige versie van de WBS-brief. We nemen graag nog uw reacties mee, die we uiterlijk vrijdag hopen te ontvangen.
- Instemmen dat de brief na het verwerken van uw opmerkingen en de uitkomst van het overleg tussen minister en M VRO van vrijdag, op maandag 7 nov naar de RFL (van 8 nov) gestuurd kan worden.
- Aangeven of de platte tekst van de brief ook met stakeholders (i.c. LTO) kan worden gedeeld, i.v.m. het geplande gesprek maandag.

Kernpunten
Er is discussie geweest over het detailniveau in de informatie die nu met verschillende brieven naar de Kamer gaat. Landelijke doelen voor klimaat en natuur moeten provinciaal toebedeeld worden. Dat is nu uitgesteld naar januari. Voor de keuzes in de brief Water en Bodem sturend geldt dat niet. Bovendien heeft de heer Remkes benadrukt dat water en bodem sturend de basis is voor ruimtelijke keuzes, dus is het logisch dat deze informatie nu met de Kamer wordt gedeeld.

De brief is afgestemd met de NPLG-brief en de onderliggende NPLG-documenten. Omdat tot op heden nog geen brief is ontvangen over de toekomst landbouw, heeft afstemming met LNV-Agro alleen plaatsgevonden op basis van hun opmerkingen.

De teksten die vallen onder verantwoordelijkheid van de staatssecretaris zijn inhoudelijk nauwelijks gewijzigd ten opzichte van de CFL-versie.

Krachtenveld
Vanuit het gesprek met LNV Agro en LTO waren er opmerkingen met name bij onderstaande punten:

- Een hoog peil in het veenweidegebied in combinatie met ruimte voor waterberging (om bodemdaling te remmen en minder broeikasgassen uit te stoten) maakt dat agrarisch gebruik extensiever moet.
- Het perspectief in kustgebieden is dat er steeds meer rekening moet worden gehouden met verzilting, waardoor huidige gewassen niet altijd gehouden kunnen blijven worden. De agrarische sector ziet hier tegenop.
- Zeer belangrijk voor LNV/LTO: De tekst over vermindering van onttrekking van grondwater nabij verdroogde Natura 2000 gebieden. De tekst van de structurerende keuze is verzacht, er is nu niet a priori meer sprake van een verbod op onttrekking minimaal een kilometer rond natuur, maar dit kan wel de uitkomst zijn van de gebiedsprocessen. De nadere uitwerking hiervan wordt overgelaten aan die gebiedsprocessen.
- Ook zeer belangrijk voor LNV/LTO: Iedere onttrekking van grondwater vergunningplichtig. De kern van de structurerende keuze is 'zicht krijgen op de totale hoeveelheid onttrokken grondwater', wat dus niet per sé via een vergunning hoeft. Dit is nu in de brief opgenomen.

Er resten nog enkele punten voor afstemming met M VRO.

- M VRO wenst o.a. ruimte te houden voor de woningbouwopgave. De aanpassingen zijn voorbereid, maar nog niet in de brief verwerkt. Het overleg is vrijdag ingepland. U wordt hiervoor separaat voorbereid.

De financiële paragraaf is met FIN afgestemd, en daarvoor met FEZ-LNV.

- Er zijn geen aanvullende middelen voor Water en Bodem sturend gekomen met het coalitieakkoord.
- Er kan wel worden meegekoppeld met programma's van het Deltafonds en met de uitgaven van het Transitiefonds.
- Water en Bodem sturend is er juist voor bedoeld dat ieder vroeg kan anticiperen op de randvoorwaarden die het water- en bodemsysteem stelt of gaat stellen. Hiermee kunnen kosten worden bespaard.

Vervolg

Komende maandag is weer een overleg gepland met LNV en LTO.
Maandag is er ook een BO water en bodem. De leden van het BO, inclusief LNV, zijn conform besproken met de minister op 3 november geïnformeerd over de stand van zaken van de brief.

Informatie die niet openbaargemaakt kan worden

Niet van toepassing.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
02	Brief WBS	

Datum
3 november 2022

Onze referentie
IENW/BSK-2022/263699

Opgesteld door
Bestuurskern
Dir.Waterkwalite t, Ondergr en Marien
Waterkwal te t en Beschikbaarhe d

Aan
Minister en Staatssecretaris

Bijlage(n)
2

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

TER BESLISSING

Datum
27 september 2022

Onze referentie
Vul hier het CM-nummer in

Opgesteld door
Bestuurskern
T

Beslistermijn
30 september

Bijlage(n)
Vul hier het aantal bijlagen in

Aan Minister en Staatssecretaris
Van

nota

Aanpassingen in de Kamerbrief Water en Bodem Sturend n.a.v. o.a. reactie bewindspersonen

Aanleiding

U heeft beiden vorige week/begin deze week gereageerd op de conceptversie van de brief Water en Bodem Sturend. Daarnaast hebben twee bewindspersonenoverleggen met mVRO en mLNV plaatsgevonden. De teksten zijn hierop aangepast en worden nu opnieuw ter akkoord aan u voorgelegd. De wijzigingen t.o.v. de vorige versie zijn zichtbaar in track changes.
Tevens wordt in deze nota ingegaan op de vragen van de minister.

Geadviseerd besluit

U wordt gevraagd:

1. A) [beiden] Akkoord te gaan met voorliggende conceptbrief (bijlage 1).
   B) [Minister] Akkoord te gaan met bilateraal contact met mVRO voorafgaand aan het BO Water en Bodem.
2. [beiden] Akkoord te gaan met de agenda t.b.v. het BO Water en Bodem sturend (bijlage 2).
3. [beiden] Akkoord te gaan met het verspreiden van de uitwerkingen van de structurerende keuzes t.b.v. het BO Water en Bodem sturend (bijlage 3).
4. [beiden] Akkoord te gaan met voorliggende kernboodschap en deze te verspreiden t.b.v. het BO Water en Bodem (bijlage 4).
5. [Minister] Akkoord te gaan met het verslag van het laatste informele BO Water dat in het teken stond van Water en Bodem sturend (bijlage 5).
6. [Minister] Kennis te nemen van de beantwoording van de vragen.

Beslistermijn

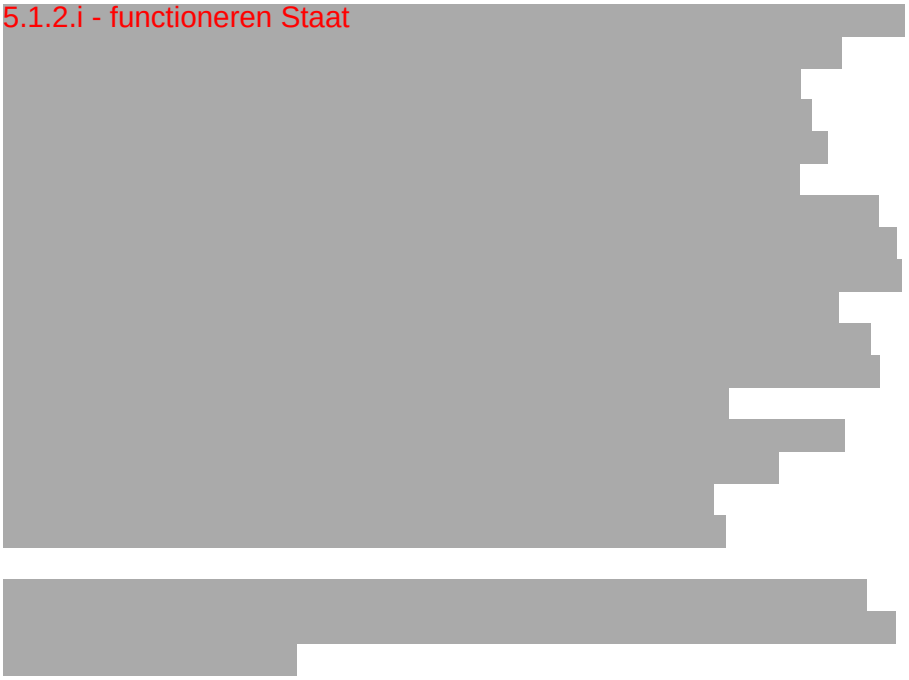
Het gecombineerde BO Water en BO Bodem vindt plaats op donderdag 6 oktober. Het overleg is verzet, mede gezien het belang dat de koepels hechten aan een goede afstemming met hun achterban. Daarom is het cruciaal dat de stukken op 30 september verstuurd kunnen worden.

Kernpunten

1. A) De brief is aangepast n.a.v. uw opmerkingen. Tevens zijn de afspraken die gemaakt zijn tijdens het BWO met M LNV verwerkt in de voorliggende versie, o.a. de aansluiting op de derogatiebrief, verwijzing naar GLB/NSP, termijn aangegeven bij verzilting. Ook is de zinsnede opgenomen dat elke druppel in beeld moet zijn. Deze wijzigingen zijn zichtbaar in track changes. Richting de CFL wordt gekeken of de brief meer in balans kan (in

deze versie worden bijv. de grote industrieën al genoemd) en of de volgorde van de brief moet wijzigen.
Voor de overige punten geldt dat deze de komende dagen verder uitgewerkt worden. Dit om de grondwaterpeilen voor Laagveengebieden, de financiële mogelijkheden voor individuele maatregelen in Veengebieden en kustgebieden, de handreiking, toezicht en handhaving en de gewenste uitspraken over uitspoelingsgevoelige gewassen.

5.1.2.i - functioneren Staat

Voorgesteld wordt om voorafgaand aan het BO Water en Bodem Sturend bilateraal contact te hebben met M VRO, waarbij niet alleen het afwijzen van enkele projecten, gegeven de structurerende keuzes, onderwerp van gesprek is, maar ook hoe water en bodem kan worden meegenomen in andere projecten. Daarbij is zeker een gesprek te voeren over welke projecten zover ontwikkeld zijn dat dit niet meer hoeft, om vertraging te voorkomen.

2. Er is een agenda opgesteld t.b.v. het BO Water. Voorgesteld wordt om na een korte introductie door u beiden, de formele standpunten van de bestuurlijke partners op te halen. Zie hiervoor bijlage 2.
3. Ten behoeve van het BO Water en Bodem Sturend wordt voorgesteld om uit de TK-brief enkel de uitwerking van de structurerende keuzes rond te sturen naar de BO-leden. Zie hiervoor bijlage 3. Deze bevat de teksten uit de voorliggende aangepaste TK-brief, waar de aangebrachte wijzigingen niet zichtbaar zijn.
4. In de bijlage vindt u de aangepaste versie van de kernboodschap. Uw opmerkingen zijn hierin verwerkt, daarnaast is de tekst op enkele punten aangescherpt. Afhankelijk van de uiteindelijke beslissing, wordt de vierde alinea (waar enkele maatregelen worden genoemd ter illustratie) nog aangepast. Deze kernboodschap is getest, en vervolgens aangepast op basis van de testresultaten. Het testrapport is in de afrondende fase en

zal DCO zo spoedig mogelijk naar u toesturen. Voorgesteld wordt de kernboodschap ook te verspreiden t.b.v. het BO Water en Bodem sturend.

5. Bijgevoegd is het verslag van het informeel BO Water van 14 september. Na uw akkoord wordt deze rondgestuurd met de BO-stukken.

6. U (minister) heeft enkele vragen gesteld n.a.v. de vorige versie van de brief. De beantwoording treft u in bijlage 6.

Datum
27 september 2022

Onze referentie
Vul hier het CM-nummer in

Bijlage(n)
Vul hier het aantal bijlagen in

Aan
Minister en Staatssecretaris

Van

Informatie die niet openbaargemaakt kan worden
Niet van toepassing.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
1	Aangepaste TK-brief	
2	Agenda BO Water en Bodem	
3	Uitwerking structurerende keuzes	
4	Kernboodschap	
5	Verslag informeel BO 14 sept.	
6	Beantwoording vragen minister	

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

TER BESLISSING

Datum
8 september 2022

Onze referentie
Vul hier het CM-nummer in

Opgesteld door
Bestuurskern
T

Beslistermijn
15 september 2022

Bijlage(n)

Aan Minister en Staatssecretaris
Van Persoonsgegevens

nota

Kamerbrief (concept) Water en Bodem sturend

Aanleiding
Eind augustus bent u tijdens de staf geïnformeerd over de uitwerking van Water en Bodem sturend. In de tussentijd heeft er interdepartementale afstemming plaatsgevonden, is input opgehaald tijdens het DO en BO Water en heeft de wetenschappelijke commissie een eerste blik geworpen op de brief. Deze opmerkingen zijn verwerkt in de huidige versie die aan u wordt voorgelegd. Deze brief is nog niet af en zal de komende weken verder uitgewerkt worden.

Geadviseerd besluit
U wordt gevraagd akkoord te gaan met de huidige lijn van de uitwerking van de structurerende keuzes. Indien u wenst kan de brief besproken worden tijdens de DGWB-staf (stas).

Kernpunten
De afgelopen weken zijn benut om de brief concreet en leesbaar te maken. Er hebben allerlei ambtelijke en bestuurlijke overleggen plaatsgevonden, waar veel input is opgehaald. Deze input is verwerkt in voorliggende versie. De brief zal de komende weken verder uitgewerkt worden. De verschillende bestuurlijke overleggen en BWO's worden benut om de inhoud goed af te stemmen met de betrokkenen.
De volgende versie van de Kamerbrief dient als stuk voor het CFL en wordt tevens voorgelegd aan de wetenschappelijke commissie. Ook zal RWS een Quick Scan uitvoeren. Na de CFL kan deze input verwerkt worden in de versie die geagendeerd wordt voor de RFL en de MR

Planning op hoofdlijnen
- Formeel BO Water – 14 september
- BWO mIenW en mVRO – 16 september
- BWO mIenW en mLNV – 19 september
- Akkoord M en S voor verzending aan CFL/Wetenschappelijke commissie – 20/21 september
- CFL-behandeling – 27 september
- Eerste resultaten wetenschappelijke commissie – 3 oktober
- Oplevering Quick Scan RWS – 3-5 oktober
- Aanleverdatum RFL – 4 oktober
- Oplevering wetenschappelijke review – 7-10 oktober
- RFL – 11 oktober
- MR - 14 oktober

Datum
8 september 2022

Onze referentie
Vul hier het CM-nummer in

Bijlage(n)

Aan
Minister en Staatssecretaris

Van
Persoonsgegevens

Proces na medio oktober
De doorwerking van de punten Water en Bodem Sturend zullen vooral hun doorwerking gaan vinden in de uitwerking die onder de regie van de provincies gaat plaatsvinden tot juli 2023 en vervolgens in bestuurlijk arrangementen.
Voor het totaalproces coördineert BZK en maakt het onderscheid in de verschillende mate van concreetheid. Deze gesprekken lopen momenteel. Door IenW wordt ambtelijk benadrukt dat BZK een belangrijke rol heeft om te coördineren maar de eigen verantwoordelijkheid voor discussie over mogelijkheden voor maatwerk niet van het eerstverantwoordelijk departement moet overnemen.
Voor de uitwerking heeft BZK de volgende belangrijke tussenstappen voor ogen waar ook NPLG vanuit gaat.

- *December/januari 22*: scope van de provinciale opgave i.r.t. de uitwerking in de nationale programma's.
- *Februari/maart 23*: kansen en denkrichtingen voor ruimtelijke uitwerking door de provincies ijken met de stand van zaken in de nationale programma's.
- *Juni 23*: contour van provinciale aanbod ijken met de stand van zaken in de nationale programma's.

Politieke context
In het beleidsprogramma is de uitwerking van Water en Bodem sturend aangekondigd.

Communicatie
DCO werkt momenteel aan een communicatieplan. Bijgevoegd is de kernboodschap Water en Bodem sturend. DCO heeft in samenwerking met DGWB een concept kernboodschap gemaakt voor Water en bodem sturend. Deze kernboodschap moet als leidraad dienen bij het maken van communicatieteksten voor het publiek.

De kernboodschap is in augustus getest in focusgroepen met algemeen publiek. Hierbij is onderzocht in hoeverre de tekst is te begrijpen en te volgen: begrijpt men de taal, de boodschap zelf en hoe deze tot stand is gekomen? Ook is gekeken welke eventuele (noodzakelijke) aanpassingen er nodig zijn (inclusief zin- en woordniveau) om de tekst zo goed mogelijk te laten aansluiten bij de deelnemers.

De bevindingen uit de test zijn verwerkt in onderstaande concept kernboodschap. Uit de test blijkt dat alinea 1, 2 en 7 (de laatste) erg positief zijn ontvangen. Onderstreept zijn woorden en zinnen die in de test goed gewaardeerd werden.

Informatie die niet openbaargemaakt kan worden
Niet van toepassing.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
1	Kernboodschap WBS	

Datum
8 september 2022

Onze referentie
Vul hier het CM-nummer in

Bijlage(n)

Aan
Minister en Staatssecretaris

Van
Persoonsgegevens

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

TER BESLISSING

Datum
7 april 2022

Onze referentie

Opgesteld door
Persoonsgegevens
Bestuurskern

Beslistermijn
16 augustus 2022

Uiterlijk bij

Kenmerk:

Bijlage(n)
1

Aan minister en staatssecretaris
Van DGWB

nota

Water en bodem sturend bij ruimtelijke Ordening

Aanleiding

In het coalitieakkoord is afgesproken dat 'water en bodem sturend worden bij ruimtelijke planvorming'. De hoofdlijnen van deze afspraak zijn nader toegelicht in het Beleidsprogramma IenW en de kabinetsreactie op het advies van de Deltacommissaris over stedenbouw. Het principe van water en bodem sturend krijgt nu verder vorm in een kamerbrief met structurerende keuzes. Deze keuzes zijn gericht op doorwerking in de verschillende gebiedsprocessen onder leiding van de provincies. De keuzes zullen landen in beleid en regelgeving, en zullen in de tijd ook weer aangepast worden als fysieke of maatschappelijke ontwikkelingen daarom vragen.
Het Programma 'water en bodem sturend' is in het leven geroepen om hier doorlopend invulling aan te geven. Daartoe is een conceptversie van een Kamerbrief opgesteld, die we graag met u willen bespreken tijdens de DGWB-staf van 16 augustus (stas) en het overleg van 25 augustus (minister).
Deze brief bevat de eerste contouren van de uitwerking. Met deze eerste conceptversie willen we u graag meenemen in de inhoud, waarbij meer aandacht is besteed aan volledigheid dan aan bondigheid. In de volgende fase zal er een redactionele slag plaatsvinden.
Omdat de onderwerpen in de brief op het terrein van de minister en staatssecretaris liggen, ontvangen beide bewindspersonen deze stukken.

Deze nota neemt u mee in de belangrijkste dilemma's en gevraagde besluiten bij het opstellen van de kamerbrief en het invullen van het programma water en bodem sturend (WBS).

Gevraagde besluiten

1. Akkoord op voorstellen bij de geschetste dilemma's
    a. Concrete keuzes of ruimte voor gebiedsinvulling;
    b. Afweging conflicten nationale doelen op rijksniveau of in gebiedsprocessen;
    c. Interne afweging IenW tussen water en bodem sturend en ruimtelijke opgaven mobiliteit, luchtvaart en scheepvaart;
    d. Gebruik van kaarten wel of niet als ondersteuning van water en bodem sturend
2. Akkoord op vervolgproces tot verzending kamerbrief
    a. Bent u akkoord met de toon en onderbouwing van deze brief?

b. Bestuurlijke overleggen water zijn gepland. Bent u akkoord met het verbreden van het BO Water, mits de staatssecretaris deelneemt aan dit overleg of het organiseren van een extra BO Bodem?

Toelichting

1. Dilemma's

De borging van nationale doelen in gebiedsprocessen is essentieel bij het realiseren van de afspraken uit het coalitieakkoord op gebied van de fysieke leefomgeving. In het najaar van 2022 wordt de nationale uitvraag van een aantal grote gebiedsprocessen gepresenteerd, namelijk het NPLG en het nationale doelentraject in het kader van de NOVEX. Daarnaast zijn een aantal processen doorlopend in beweging, zoals ontwikkelingen in het MIRT. Om water en bodem sturende te kunnen laten zijn in al deze gebiedsprocessen, is het noodzakelijk om voldoende concreet te worden over zowel de doelen (het wat) als de benodigde structurerende keuzes en waar mogelijk ook maatregelen (het hoe).

De doelen voor water en bodem zijn veelal goed uitgewerkt, en er worden grote stappen gezet in de benodigde concretiseringsslag naar oplossingen of maatregelen. Echter, in veel gevallen kan op dit moment nog geen zekerheid gegeven worden over exacte grenswaarden of effecten van voorgestelde maatregelen. Dat zal in de loop van de komende jaren duidelijk worden aan de hand van fysieke ontwikkelingen (zoals klimaat) en de gebiedsprocessen waar dit input voor moet zijn. Hierbij spelen een aantal dilemma's:

A. Concrete keuzes of ruimte voor gebiedsinvulling

Provincies en hun partners in de gebiedsprocessen moeten keuzes maken aan de hand van de doelen, structurerende keuzes en instrumenten die ze meekrijgen van het Rijk. Als water en bodem sturend onvoldoende concreet is uitgewerkt, dan zullen de provincies hier ook onvoldoende rekening mee kunnen houden en eigen keuzes in maken. De consequenties van deze keuzes komen daardoor vervolgens voor rekening van de water- en bodembeheerder. Echter, meer concrete invulling van oplossingen en maatregelen die onvoldoende onderbouwd zijn kunnen tot veel ophef en discussie leiden, zoals dit ook bij het stikstofbeleid is gebeurd.

Voorstel: werken in bandbreedtes, waarbij het Rijk in de gebiedsprocessen een actieve rol heeft om samen met de provincies geleidelijk tot maatwerk binnen de bandbreedtes komt.

Voorbeeld: bandbreedtes beekdalen
Voorbeeld: peilopzet Veenweide 20 - 40

B. Afweging conflicten nationale doelen op rijksniveau of in gebiedsprocessen

Interdepartementaal overleg laat zien dat de uitwerking van water en bodem sturend conflicteert met andere nationale doelen. Deels zijn deze conflicten op te lossen in formulering of in de eerdergenoemde bandbreedtes. Echter, we weten dat het behalen van een aantal doelen op gebied van water en bodem, zoals de KRW en droogte, mogelijk negatief

effect hebben op het behalen van een aantal andere doelen. De verwachting is dat dit voor een aantal conflicten niet in gebiedsprocessen opgelost kan worden, maar dat dit om besluiten op rijksniveau vraagt. De vraag is in welke fase van het proces deze interdepartementale discussies beslecht worden: voor de uitvraag in het najaar van 2022, tijdens de eerste gebiedsfase van de provincies (eventueel gefaseerd), of na de gebiedsprocessen in het najaar van 2023.

Het voorstel is dat we zo concreet mogelijk inzicht geven in waar water en bodem sturend conflicteert met andere nationale doelen. Hierbij zullen we gebruik maken van het voorbereidingsproces van BZK om te weten welke conflicten niet door de provincies opgelost kunnen worden. Daar waar mogelijk proberen we nog voor de uitvraag van oktober 2022 te beslechten. Geef uiteindelijk aan waar een conflict leidt tot verlies en hoe we met dit verlies om willen gaan.

Voorbeeld: buitendijks bouwen
Voorbeeld: landbouwgebieden perspectief irt verziltende gebieden
Voorbeeld: extra eisen aan teelt op gevoelige gronden

C. Interne afstemming IenW optimaliseren

Binnen IenW zal water en bodem sturend impact hebben op de keuzes die we bij mobiliteit, luchtvaart en scheepvaart maken. De vraag is of dit direct door kan werken in alle lopende processen (zoals het MIRT en luchthavenbesluit) of dat dit gefaseerd zal verlopen. De keuze die we hier intern in maken zal daarbij ook een voorbeeld vormen voor andere nationale doelen, en zal ook bepalen in hoeverre we hard kunnen sturen richting andere departementen en de gebiedsprocessen.

Voorstel: gezamenlijke uitvraag voor uitvoeringstoets RWS

D. Gebruik van kaarten wel of niet als ondersteuning van water en bodem sturend

Kaartmateriaal is een onmisbaar onderdeel van ruimtelijke ordening, en de inpassing van nationale doelen. Ook de sturende werking van water en bodem kan goed inzichtelijk gemaakt worden met kaartmateriaal. Echter, zoals bij de presentatie van het stikstofbeleid is gebleken, kan kaartmateriaal ook het tegenovergestelde effect hebben en veel verwarring en onbegrip opleveren. Het is essentieel dat de presentatie van water en bodem sturend een zachte landing krijgt, zowel samen met de andere nationale opgaven als in de eigen presentatie in de kamerbrief van oktober 2022.

Voorstel: bespreken of er gebruik zal worden gemaakt van beeldmateriaal en zo ja welke functie het beeldmateriaal heeft (probleemschets of oplossingsrichtingen etc.).

2. Vervolgproces tot verzending kamerbrief

De afgelopen weken hebben verschillende sessies met experts plaatsgevonden om de inhoud van de brief te toetsen. Tevens is een wetenschappelijke commissie ingesteld voor de toetsing van de structurerende keuzes. De verwachting is dat zij

hun definitieve bevindingen eind augustus met ons delen, die verwerkt kunnen worden in de volgende versie van de brief.

De komende weken staan in het teken van afstemming; zowel interdepartementaal als interbestuurlijk. Interdepartementaal is BZK in the lead om de afstemming te organiseren. IenW is op verschillende niveaus betrokken. Voor IenW neemt FLOW hierin de regie.

Onlangs heeft de minister van BZK besloten om iets meer ruimte te nemen voor het proces nationale opgave en gebiedsprocessen, uiterlijk 31 oktober i.p.v. de eerdere 1 oktober. Momenteel gaan we na of dit gevolgen heeft voor de planning van NPLG. Idealiter worden
Vooralsnog is de behandeling van deze Kamerbrief in de MR voorzien op 30 september. De behandeling in de CFL vindt plaats op 13 september.

A. Toon en opbouw brief

In deze eerste versie van de brief is getracht een volledige onderbouwing te geven van de structurerende keuzes. Hierdoor is het een uitgebreide brief geworden. In de volgende fase zal er een redactionele slag plaatsvinden. Die versie van de brief zal ook voorgelegd worden aan de collega's van woordvoering. We horen graag uw voorkeur voor de toon en onderbouwing van de brief.

B. BO Water

Tijdens het BO Water op 13 juli is gesproken over Water en Bodem Sturend en de wijze waarop de (bestuurlijke) afstemming hierover in de periode tot oktober plaatsvindt. De minister heeft toegezegd een extra informeel en formeel BO Water onder zijn voorzitterschap te laten organiseren, die geheel in het kader van dit onderwerp staan. Het informeel BO Water staat gepland op 31 augustus en het formeel BO Water staat gepland op 14 september.

Voorstel: a. het formeel BO Water verbreden en ook bodem bespreken, mits de staatssecretaris hieraan deelneemt, of b. een extra BO Bodem inplannen voor de afstemming van het deel bodem.

Datum	**Processtap**
31-08	Informeel BO Water
13-09	Behandeling in CFL
14-09	Formeel BO Water
PM	Extra BO Bodem *(afhankelijk van voorgesteld besluit)*
27-09	Behandeling in RFL
30-09	Behandeling in de MR

Informatie die niet openbaargemaakt kan worden
Niet van toepassing.